

УДК 351.77

Н. В. Прус,

к. е. н., доцент кафедри фінансів,

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ

Н. Г. Савченко,

к. е. н., доцент кафедри фінансів,

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ

DOI: 10.32702/2306-6806.2018.10.27

ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

N. Prus,

Ph.D. in Economics, Associate Professor of Finance Department, Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv

N. Savchenko,

Ph.D. in Economics, Associate Professor of Finance Department, Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv

APPROACHES TO MANAGING FINANCIAL RESOURCES IN THE CONTEST OF UKRAINE'S HEALTH PROTECTION SYSTEM REFORM

У статті доведено актуальність питань управління фінансовими ресурсами закладів охорони здоров'я в умовах реалізації медичної реформи в Україні. Обґрунтовано характерні риси фінансових ресурсів в закладах охорони здоров'я та запропоновано їх визначення. Проаналізовано структуру надходжень до закладів охорони здоров'я за джерелами фінансування та встановлено, що фінансове забезпечення закладів охорони здоров'я в Україні має високий ступінь залежності від приватних джерел фінансування. Розкрито особливості реалізації нової моделі фінансування охорони здоров'я в Україні, сутність якої полягає у фінансуванні закладів охорони здоров'я відповідно до обсягу реальних послуг, наданих пацієнтам. Встановлено, що стан та перспективи розвитку закладів охорони здоров'я визначаються спроможністю ефективно функціонувати в умовах управлінської та фінансової автономії. Виокремлено ряд сучасних характерних рис фінансових ресурсів закладів охорони здоров'я. Розкрито роль фінансових потоків у формуванні поточних та майбутніх доходів і витрат закладів охорони здоров'я. Уточнено поняття "фінансовий потік закладу охорони здоров'я". Доведено необхідність впровадження нових методів управління фінансами. Виявлено ряд характерних рис фінансових потоків закладів охорони здоров'я. Сформовано класифікацію фінансових ресурсів та фінансових потоків у закладах охорони здоров'я. Запропоновано сучасний підхід до управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я на основі розкриття параметрів фінансових потоків та ідеї упорядкованості за різними видами медичних послуг. У межах такого підходу до управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я виділено такий склад параметрів фінансових потоків: кількісні, які відображають форму, обсяг, швидкість, фінансових потоків; просторові, що розкривають напрям, період, термін, траєкторію руху фінансових потоків; якісні, що визначають ліквідність, збалансованість, інтенсивність, достатність фінансових потоків.

The article highlights the relevance of the management of financial resources of health care institutions in the context of the implementation of medical reform in Ukraine. The characteristic features of financial resources in health care institutions are substantiated and their definition is proposed. The structure of revenues to health care institutions by sources of financing has been analyzed and it has been established that the financial provision of health care institutions in Ukraine has a high degree of dependence on private sources of funding. The peculiarities of the implementation of the new model of financing health care in Ukraine are revealed, the essence of which is the financing of health care institutions in accordance with the volume of real services provided to patients. It is established that the state and prospects of development of health care institutions are determined by the ability to function effectively in conditions of managerial and financial autonomy. A number of modern features of financial resources of health care institutions are singled out. The role of financial flows in shaping current and future incomes and expenditures of health care institutions is disclosed. The concept of "financial flow of the health care institution" is specified. The necessity of introduction of new methods of financial management is proved. A number of characteristic features of financial flows of health care institutions are revealed. The classification of financial resources and financial flows in health care institutions has been formed.

A modern approach to the management of financial resources in health care establishments is proposed based on the disclosure of financial flow parameters and the idea of ordering for different kinds of medical services. Within this approach to the management of financial resources in health care facilities, the following composition of the parameters of financial flows is selected: quantitative, reflecting the form, volume, speed, financial flows; spatial, revealing direction, period, term, trajectory of financial flows; qualitative, determining the liquidity, balance, intensity, sufficiency of financial flows.

Ключові слова: медична реформа, фінансування, фінансові ресурси, фінансові потоки, фінансове планування, фінансова автономія, заклади охорони здоров'я.

Key words: medical reform, financing, financial resources, financial flows, health care institutions.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасна соціально-економічна та демографічна ситуація в економіці України визначають необхідність постановки перед державою нових завдань, які можливо вирішити за умови розробки нових організаційно-методичних засад фінансового забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я. Визначальним чинником забезпечення доступними та якісними медичними послугами населення є необхідний для надання таких послуг обсяг фінансових ресурсів. Запровадження нової моделі фінансування системи охорони здоров'я, яка передбачає перехід до оплати діяльності постачальників медичної допомоги на основі конкретних результатів їх роботи, потребує принципової зміни характеру відносин між постачальником послуг та їх замовником — розпорядником бюджетних коштів. Обов'язковою умовою запровадження орієнтованих на результат договорів стратегічної закупівлі медичних послуг, а разом з ними і орієнтованих на результат методів оплати діяльності постачальників є надання останнім достатнього рівня управлінської та фінансової автономії, необхідної для отримання права укладати контракти та гнучко і незалежно від інших сторін організувати свою власну діяльність з досягнення встановлених цими договорами результатів. Запровадження такої моделі взаємовідносин потребує надання державним та комунальним закладам охорони здоров'я управлінської та фінансової автономії. З урахуванням світового досвіду автономію передбачається забезпечити шляхом реорганізації таких закладів охорони здоров'я у повноцінні суб'єктів господарювання — казенні та комунальні некомерційні підприємства [1]. Все це зумовлює необхідність перегляду характеру фінансових відносин та визначає нові вимоги до управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я. Особливого значення набуває проблематика формування інструментарію управління фінансовими ресурсами, які на основі інтегрування фінансів закладів з системою ринкових зв'язків, забезпечать узгодженість методів фінансового менеджменту та його відповідність сучасним реаліям.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Розвитку теорії та практики управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я присвячені праці вітчизняних та зарубіжних науковців: Лессард Л. [2], Коллінс С. [3], Віллер Дж. [4], Жанг Х. [5] Горина В.П. [6], Загорського В.С. [7], Мальованого М.І. [8]. Не зважаючи на ґрунтовність праць науковців, основними завданнями управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я має стати створення відповідного інструментарію, який забезпечить формування оптимальної структури за всіма джерелами їх фінансування відповідно до діючого законодавства.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є обґрунтування теоретичних і практичних аспектів ефективної реалізації управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я, визначених реформуванням системи фінансування охорони здоров'я в Україні.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сучасний стан економіки України характеризується стрімким розвитком процесів інтеграції та глобалізації, які обумовлюють реформування всіх сферах суспільного життя. Значною мірою це стосується і сфери охорони здоров'я, яка формує індивідуальні цінності людини та є основою для збільшення тривалості життя українців. У результаті ключовими аспектами є двоякий характер питань фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я та забезпеченості доступності медичних послуг для кожної людини.

Існуюча в державі модель фінансування закладів охорони здоров'я не відповідає сучасним вимогам інституційного суспільства та нівелює спроби керівництва до пошуку оптимальних управлінських моделей та раціональних методів формування і використання фінансових ресурсів. Система охорони здоров'я України споживає загальних витрат біля 8% від ВВП країни, що перевищує показники деяких країн ЄС. Однак за обсягами державних витрат на фінансування охорони здоров'я Україна продовжує значно поступатися переважній більшості країн Європейського регіону. Такий стан речей вимагає не тільки збільшення фінансування, але й ефективного використання фінансових ресурсів.

Відповідно до статті 18 Закону України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" фінансове забезпечення охорони здоров'я може здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів, коштів юридичних та фізичних осіб, а також з інших джерел, не заборонених законом. Надходження фінансових ресурсів до системи охорони здоров'я протягом 2010—2015 років здійснювалось із трьох основних джерел: державні кошти, які включають Зведений бюджет і соціальне страхування; приватні кошти домашніх господарств, роботодавців, некомерційних організацій, що обслуговують домогосподарства; кошти міжнародних донорських організацій. Слід зазначити, що протягом 2010—2011 років частка державних коштів у фінансуванні охорони здоров'я зменшувалася від 56,3% у 2010 р. до 55,3% у 2011 р. Однак у 2012 р. вона зросла майже на 2% у порівнянні з показниками 2011 р. Протягом 2013—2014 років відбулося зменшення частки державних коштів у фінансуванні охорони здоров'я з 56,2% до найнижчого рівня за останні шість років 48,7% у 2015 р. В основному, це відбулося за рахунок подальшого зменшення обсягів фінансування, що направлялися на охорону здоров'я з державного бюджету з 15% у 2013 р. до відповідно, 12% у 2014 р. та 10,3% у 2015 р. Також слід відмітити зменшення загальних обсягів фінансування, що направлялися на охорону здоров'я з місцевих бюджетів. У середньому в країнах — членах ЄС частка державних видатків у структурі загальних витрат на охорону здоров'я становила 76%, в Україні у 2015 році державні видатки в цій сфері становили лише 48,7% [9].

Слід відмітити, що частка надходжень до системи охорони здоров'я з приватних джерел фінансування поступово збільшувалась упродовж 2010—2015 рр. з 43,2% до 50,9%. У 2015 році зазначені витрати досягли найвищого рівня (50,9%) за останні шість років, причому 97%

Таблиця 1. Розподіл видатків Державного бюджету на охорону здоров'я

КПКВ	КФКВ	Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	2017 рік	2018 рік	Відхилення, тис. грн
2300000		Міністерство охорони здоров'я України	16446488,2	26543770,0	10097281,8
2301000		Апарат Міністерства охорони здоров'я України	16367949,0	18168580,8	1800631,8
2307000		Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками	78539,2	109 670,7	31131,5
2307010	0763	Керівництво та управління у сфері лікарських засобів та контролю за наркотиками	-	109 670,7	109 670,7
2308000		Національна служба здоров'я України	-	8 265 518,5	8 265 518,5
2308010	0763	Керівництво та управління у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення	-	211 000,9	211 000,9
2308020	0763	Надання первинної медичної допомоги населенню	-	8 054 517,6	8 054 517,6
2310000		Міністерство охорони здоров'я України (загальнодержавні видатки та кредитування)	58727073,3	60 419 481,9	1692408,6

з них становили витрати на охорону здоров'я домогосподарств. Витрати на охорону здоров'я роботодавців та некомерційних організацій, що обслуговують домогосподарства упродовж 2010—2015 років становили відповідно 3—6% та 0,02—0,07%. Частка фінансування охорони здоров'я донорами незначна й складає менше одного відсотка.

Доцільно зазначити, що з метою пошуку оптимальної структури джерел фінансування охорони здоров'я в 2017 році прийнято Закон України "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення" [10], яким регламентовано застосування нового механізму фінансування закладів охорони здоров'я. Цим Законом визначено державні фінансові гарантії надання необхідних пацієнтам послуг з медичного обслуговування (медичних послуг) та лікарських засобів належної якості за рахунок коштів Державного бюджету України за програмою медичних гарантій. Новий механізм фінансування буде впроваджено поступово, на первинному рівні — з 2018 року, на інших рівнях — до 2020 року. Кошти для впровадження нового механізму фінансування закладів охорони здоров'я передбачено Законом "Про Державний бюджет України на 2018 рік". (табл. 1).

Видатки Державного бюджету України на охорону здоров'я у 2018 заплановані в обсязі 86 млрд грн, що становить 9,1% від державного бюджету та 2,6% від ВВП.

Державний бюджет України 2018 р. орієнтований на проведення реформ. Заклади охорони здоров'я первинної ланки у 2018 р. переходять на новий принцип оплати — за кожного реального пацієнта держава компенсуватиме справедливий тариф. Щоб забезпечити ці тарифи, видатки Державного бюджету на первинну ланку зростуть у 2018 році на 36,9% та становитимуть 13,28 млрд грн. Фінансування вторинної, третинної та екстреної медичної допомоги зросте на 10,8% та становитиме 53,9 млрд грн. На придбання ліків та вакцин через міжнародні організації передбачено 5,95 млрд грн. Фінансування програми лікування громадян за кордоном заплановано в обсязі 389,9 млн грн [11].

В умовах реформування в Україні системи фінансування охорони здоров'я створюються передумови застосування більш високих вимог до прийняття фінансових рішень, які розкривають для закладів охорони здоров'я в статусі казенних та комунальних неприбуткових підприємств нові можливості формування та використання фінансових ресурсів. Розвиток підходів до управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я тісно пов'язаний з трансформаційними процесами, що відбуваються під впливом світових тенденцій. В науковій літературі дієві механізми управління фінансовими ресурсами розкрито у розрізі двох підходів: статичного та динамічного. Статичний підхід передбачає врахування обсягів фінансових ресурсів, які оцінюються на конкретну дату та відображаються у активів чи влас-

ного капіталу і зобов'язань. Динамічний підхід передбачає управління рухом фінансових ресурсів, оскільки він є першочерговим джерелом їх ефективного формування та використання.

Останніми роками науковцями та практиками доведено, що в умовах глобальних економічних перетворень основою успішного функціонування суб'єктів господарювання є фінансовий потік. Це обумовлено рядом причин. По-перше, виокремлення об'єктом фінансового менеджменту фінансових ресурсів звужує коло його можливостей, оскільки визначені завдання не зводяться лише до їх формування та використання. По-друге, процеси формування та використання фінансових ресурсів відображають тільки дві функції фінансового менеджменту як спеціальної сфери управління — управління активами та управління капіталом, та враховують методи управління інвестиціями, фінансовими ризиками та антикризове фінансове управління. По-третє, обсяги та рух фінансових ресурсів є елементами управління фінансовими потоками в їх динамічному та статичному станах.

Конструктивний аналіз поглядів науковців щодо сутності фінансових ресурсів [1, с. 13] свідчить, що найбільш сучасним до обґрунтування їх сутності є підхід, який базується на взаємозв'язку між фінансовими ресурсами та джерелами формування, а також максимально враховує особливості управління їх динамічним станом (фінансовими потоками).

За результатами проведеного аналізу доцільно виокремити ряд сучасних характерних рис фінансових ресурсів закладів охорони здоров'я. Це такі:

- фінансові ресурси для забезпечення ефективності функціонування закладу охорони здоров'я повинні постійно відновлюватися та підтримуватися на достатньому рівні;
- формуються в результаті законодавчо визначених пропорцій між державними та недержавними джерелами фінансування;
- на стадії перерозподілу ВВП матеріалізуються у суспільне благо охорони здоров'я;
- обсяги їх надходжень до закладу охорони здоров'я визначаються повною залежністю від кількості пацієнтів;
- формуються у процесі надання медичних послуг різного спектру і складності, що ускладнює їх вимірювання та прогнозування;
- фінансові ресурси можуть трансформуватися у різні види економічних ресурсів, призначених для акумулювання його економічних вигод та приймають участь у забезпеченні діяльності закладу охорони здоров'я в прямій формі фінансування, не утворюючи грошових фондів;
- фінансові ресурси піддаються впливу ризиків, оскільки їх формування та використання пов'язане з усіма видами ризиків, що асоціюються з активами;
- оптимальні обсяги фінансових ресурсів в закладах охорони здоров'я можуть забезпечуватися шляхом ефективного управління їх статичним і динамічним станами;

Таблиця 2. Класифікація фінансових ресурсів та фінансових потоків у закладах охорони здоров'я

Ознака класифікації	Види фінансових ресурсів	Вид фінансового потоку
За способом формування	– державні; – приватні	– державні; – приватні
За джерелами формування	– кошти державного бюджету – кошти місцевого бюджету – кошти власних надходжень	– загальнодержавні; – муніципальні; – приватні
За методами надходження	– сформовані з використанням фіскальних методів – сформовані в результаті надання медичних послуг – сформовані на благодійних засадах – сформовані в межах грантових програм	– регламентовані; – системо утворюючі; – благодійні; – грантові
За характером формування	– кошти, отримані за надані медичні послуги, що передбачені програмою медичних гарантій; – кошти, отримані за надані медичні послуги, що не передбачені програмою медичних гарантій; – кошти, отримані за державними програмами охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій; – кошти, отримані за державними програмами громадського здоров'я; – кошти, отримані за місцевими програмами громадського здоров'я; – кошти, отримані за державними програмами розвитку та підтримки закладів охорони здоров'я; – кошти, отримані за місцевими програмами розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я; – кошти, отримані за медичні послуги, що надані певних категоріям осіб, які фінансуються за окремими програмами за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів	– гарантовані; – загальнодержавного призначення; – для забезпечення громадського здоров'я; – розвитку; – інші
За напрямками використання	– вкладені в необоротні активи; – вкладені в оборотні активи	– капітальні; – поточні
За формами фінансового забезпечення	– бюджетні кошти; – кошти страхових фондів; – кошти від надання платних послуг; – кошти міжнародних донорських організацій	– бюджетні; – страхові; – комерційні; – донорські

– рух фінансових ресурсів зумовлює зміну обсягів активів, власного капіталу та зобов'язань у просторі і часі, що визначає зміст фінансових потоків;

– формування та використання фінансових ресурсів закладів охорони здоров'я здійснюється під впливом фінансових відносин, які характерні для конкретного етапу розвитку економіки.

У закладах охорони здоров'я фінансові ресурси відображають сукупність коштів, які акумулюються за рахунок визначених діючим законодавством джерел фінансування, в активах для забезпечення поточних і майбутніх економічних вигод, змінюються у просторі і часі під впливом фінансових відносин, що виникають у процесі надання медичних послуг населенню.

Представлене трактування відображає роль фінансових ресурсів в умовах інтегрування різних напрямів діяльності закладів охорони здоров'я, формує наукове бачення про необхідність узгодженого управління їх статичним і динамічним станами. Тому раціональне формування та використання фінансових ресурсів у закладах охорони здоров'я вимагає формулювання відповідної термінології, яка складе основу для забезпечення ефективного управління їх рухом — фінансовими потоками.

Тому можна зробити висновок, що розробка дієвого інструментарію управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я вимагає обґрунтування організаційних структур їх функціонування та руху між складовими фінансових потоків (табл. 2).

Формування фінансових ресурсів в закладах охорони здоров'я відбувається за результатами надходження різних видів коштів, які в результаті цільового використання, визначають існування вхідних та вихідних фінансових потоків. Фінансові потоки, що циркулюють у закладах охорони здоров'я при здійсненні діяльності трансформуються у зворотному напрямку до потоку медичних послуг. Фінансовий потік є головним чинником, що дає змогу інтегрувати всіх учасників фінансових відносин для забезпечення досягнення поставлених завдань та цілей розвитку. Гармонізація фінансових потоків та потоків послуг виступає головним резервом підви-

щення ефективності функціонування закладів охорони здоров'я.

Потік — це економічний процес, який відбувається безперервно в часі та вимірюється в одиницях за деякий період часу [13]. Рух фінансових ресурсів через процеси формування та використання зумовлює виникнення вартісних потоків між елементами системи. Істотною їх ознакою є існування в часі та просторі. Таким чином, потік фінансових ресурсів проявляється не у статичі, а в динаміці. Статичність потоку фінансових ресурсів означає тимчасове призупинення їх руху і виступає одним з етапів його загальної динаміки. Між статичними величинами запасів та динамічними характеристиками потоків існує тісний взаємозв'язок, оскільки потік характеризує процес зміни запасу, а запас відбиває результат зміни і нагромадження потоку. Харрис Л. зазначав, що "...существует фундаментальное различие между двумя классами переменных: запасами и потоками. Деление на запасы и потоки связано с измерением переменных во времени" [14].

Формування ринкової моделі управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я потребує нових підходів та методологічного їх обґрунтування. Враховуючи результати контент-аналізу поняття "фінансовий потік" фінансовий потік закладу охорони здоров'я доцільно визначати як спрямований рух фінансових ресурсів, пов'язаний з формуванням у певному часовому періоді потоку медичних послуг.

Представлене трактування дозволяє сформувати ряд характерних рис фінансових потоків закладів охорони здоров'я, які відповідають сучасним умовам. А саме:

– фінансовий потік характерний для закладів охорони здоров'я, які в сучасних умовах функціонують у статусі неприбуткового підприємства або комерційного підприємства;

– фінансовий потік у медичних закладах охорони здоров'я відображає рух грошових коштів;

– фінансовий потік виникає разом з потоком послуг у часі та просторі;

– фінансовий потік може виникати перед потоком послуг, одразу з ним або після нього за результатами надання послуг;

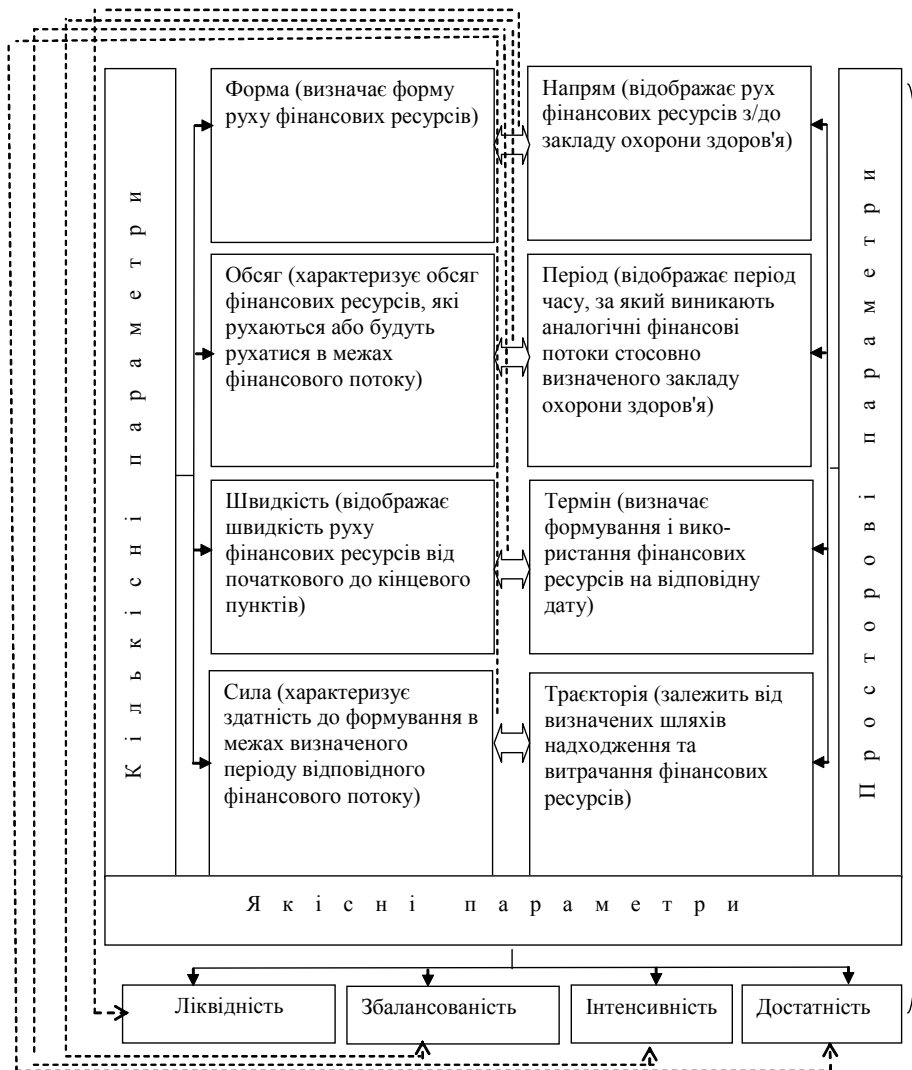

Рис. 2. Параметри фінансового потоку закладу охорони здоров'я

Джерело: доповнено на підставі [12, с. 115].

— виникнення фінансового потоку не завжди забезпечує ефективність управління фінансовими ресурсами закладу охорони здоров'я (чистий фінансовий потік може мати від'ємне та додатне значення);

— фінансовий потік створює умови для забезпечення розвитку закладу охорони здоров'я.

Розкрита економічна сутність та виокремлені характерні риси фінансових потоків у подальшому дають можливість обґрунтувати концептуальні положення управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я. В сучасних умовах фінансові потоки виконують ініціативну роль у функціонуванні закладів охорони здоров'я та виконання ними встановлених функцій. Вони не тільки ініціюють потоки медичних послуг, але й обслуговують і сприяють їх оптимізації. Доцільно констатувати, що в основі створення, функціонування і розвитку закладів охорони здоров'я знаходиться ідея упорядкованості фінансових потоків, які відображають поточні та майбутні доходи і витрати. Разом з цим, для кожного закладу охорони здоров'я фінансові потоки необхідно представляти з достатнім ступенем деталізації та у тісній узгодженості з потоками медичних послуг. Причому, чим більш розгалужені потоки медичних послуг, тим більш складними будуть відповідні їм фінансові потоки, і тим більш трудомістким буде процес управління фінансовими ресурсами. В результаті ефективність управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я залежить від уявлення про види, склад фінансових потоків в розрізі різних видів медичних послуг, особливостей фінансування згідно з дер-

жавними та місцевими програмами, можливостей їх оперативного фінансового планування.

Сучасний стан закладів охорони здоров'я України, їх обмеженість у фінансових ресурсах, вимагає на стадіях планування, організації і контролю надання медичних послуг першочергового врахування параметрів фінансових потоків, а на їх основі — визначення можливих обсягів наданих послуг. Параметри фінансового потоку характеризують фінансовий потік у відповідний момент часу з різних сторін. Сучасними науковцями параметрам фінансових потоків приділяється достатньо уваги. Їх називають властивостями, характерними рисами, параметрами, характеристиками, параметричними характеристиками. Разом з цим, дослідниками представляється різний склад параметрів, не визначаються взаємозв'язки, що існують між ними, а отже, не враховується повною мірою їх частковий і сукупний вплив на управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу, для закладів охорони здоров'я доцільно виділяти певні параметри фінансових потоків. Такий підхід дозволяє зробити висновок про те, що в межах управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я доцільно параметри фінансових потоків поділяти на кількісні, просторові та якісні (рис. 1).

ВИСНОВКИ

Розкрита економічна сутність та виокремлені характерні риси фінансових ресурсів є базою для обґрунту-

вання концептуальних положень управління ними в закладах охорони здоров'я. Разом з цим, у сучасних умовах для кожного закладу охорони здоров'я фінансові потоки необхідно представляти з достатнім ступенем деталізації та у тісній узгодженості з потоками медичних послуг. Параметри фінансового потоку характеризують фінансовий потік у відповідний момент часу з різних сторін. Вони служать індикаторами ефективності й стабільності функціонування закладу охорони здоров'я, відображають раціональність системи фінансування та оптимальність сформованої моделі управління фінансовими ресурсами.

Перспективи подальших досліджень мають бути спрямовані на обґрунтування раціональних способів забезпечення діяльності медичних закладів відповідними фінансовими ресурсами з урахуванням ключових перспектив розвитку; розкриття механізмів поточного та перспективного фінансового планування; розробка дієвих методик оцінки ефективності формування та використання фінансових ресурсів; формування процедур контролю у медичних закладах вхідних та вихідних фінансових потоків.

Література:

1 Розпорядження КМУ "Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я" від 30.11.2016 р. № 1013-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>

2. Lessard L. Effects of a Patient-Friendly Medical Debt Financing Program on Access to Care and Social Outcomes / L. Lessard, J. Solomon // Health Care Finance. — 2017. — № 2 [electronic resource]. — Access: <http://www.healthfinancejournal.com>

3. Collins S.R. The rise in health care coverage and affordability since health reform took effect: findings from The Commonwealth Fund Biennial Health Insurance Survey, 2014 / S.R. Collins, P.W. Rasmussen, M.M. Doty, S. Beutel // Issue Brief (Commonw Fund). — 2015. — № 2:1—16. [electronic resource]. — Access: <http://www.commonwealthfund.org>

4. Wheeler J. Hospital Financial Management: What Is the Link between Revenue Cycle Management, Profitability, and Not-for-Profit Hospitals' Ability to Grow Equity? / J. Wheeler, S. Singh // Journal of Healthcare Management. — 2012. — September/October [electronic resource]. — Access: <https://www.researchgate.net/publication>

5. Zhang H. Modeling and designing health care payment innovations for medical imaging / H. Zhang, Ch. Wernz, D.R. Hughes // Health Care Management Science [electronic resource]. — Access: <https://link.springer.com/article/10.1007/>

6. Горин В.П. Формування фінансових ресурсів охорони здоров'я в контексті виконання критеріїв економічної безпеки / В.П. Горин // Наукові записки. Серія "Економіка". — 2015. — № 23. — С. 216—221.

7. Загорський В.С. Управління фінансовими ресурсами закладів охорони здоров'я: монографія / В.С. Загорський, З.М. Лободіна, Г.С. Лопушняк. — Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2010. — 276 с. — ISBN 978 — 966 — 8687 — 79 — 2.

8. Мальований М.І. Стан та проблеми державного фінансування охорони здоров'я в Україні / М.І. Мальований // Проблеми економіки. — 2013. — № 4. — С. 116—124.

9. Національні рахунки охорони здоров'я (НРОЗ) України у 2015 році: Статистичний бюлетень / Державна служба статистики України. — К., 2017. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publzdorov_u.htm

10. Закон України "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>

11. Закон України "Про Державний бюджет України на 2018 рік" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/>

12. Бондаренко О.С. Управління фінансовими потоками в умовах логістизації економіки: монографія / О. С. Бондаренко. — К.: Кафедра, 2015. — 532 с.

13. Долан Э. Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / Пер. с англ. В. Лукашевича и др.; под общ. ред. В. Лукашевича. — М.: 1996. — 448 с., с. 12.

14. Харрис А. Денежная теория: Пер. с англ., общ. ред. и вступ. ст. В.М. Усоскина. — М.: Прогресс, 1990. — 750 с.

References:

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), "Resolution "On Approval of the Concept of reforming health financing", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-%D1%80> (Accessed 03 August 2018).

2. Lessard, L. and Solomon, J. (2017), "Effects of a Patient-Friendly Medical Debt Financing Program on Access to Care and Social Outcomes, Health Care Finance, vol. 2, available at: <http://www.healthfinancejournal.com>, (Accessed 10 September 2018).

3. Collins, S. Rasmussen, P. Doty, M. and Beutel, S. (2015), "The rise in health care coverage and affordability since health reform took effect: findings from The Commonwealth Fund Biennial Health Insurance Survey, 2014", Issue Brief (Commonw Fund), vol. 2:1-16, available at: <http://pdfs.semanticscholar.org/895e/e9c291356c850481ad443a716907888fb610.pdf> (Accessed 10 September 2018).

4. Wheeler, J. and Singh, S. (2012), "Hospital Financial Management: What Is the Link between Revenue Cycle Management, Profitability, and Not-for-Profit Hospitals' Ability to Grow Equity?", Journal of Healthcare Management. available at: <https://www.researchgate.net/publication> (Accessed 05 September 2018).

5. Zhang, H. Wernz, Ch. and Hughes, D. (2018), "Modeling and designing health care payment innovations for medical imaging", Health Care Management Science, vol. 21, pp. 37-51, available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10729-016-9377-z> (Accessed 05 September 2018).

6. Gorin, V.P. (2015), "Formation of financial resources for health in the context of the economic criteria of safety", Scientific notes. Series "Economy", vol. 23, pp. 216—221.

7. Zagorski, V. S. Lobodin, Z.M. and Lopushnyak H.S. (2010), Upravlinnia finansovymi resursamy zakladiv okhorony zdorov'ia [Financial Management of Health], Lviv, Ukraine.

8. Malovanyy, M.I. (2013), "State and problems of health financing problems in Ukraine", Problems of Economics, vol. 4, pp. 116—124.

9. State Statistics Service of Ukraine (2017), "National Health Accounts of Ukraine in 2015", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publzdorov_u.htm (Accessed 22 August 2018).

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine "On State Financial Guarantees of Medical Care of the Population", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws> (Accessed 07 August 2018).

11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine "On the State Budget of Ukraine for 2018", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/> (Accessed 07 August 2018).

12. Bondarenko, O.S. (2015), Upravlinnia finansovymi potokamy v umovakh lohystyzatsii ekonomiky [Management of financial flows of enterprises in the conditions of logistics of the economy], Kafedra, Kyiv, Ukraine.

13. Dolan, E.J. (1996), Den'gi, bankovskoe delo i denezhno-kreditnaja politika [Money, Banking and Monetary Policy], Moscow: Russia.

14. Harris, L. (1990), Denezhnaja teorija [Money theory], Progress, Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 08.10.2018 р.